

Lovforslag nr. L 65. Fremsat den 27. oktober 1981 af industriministeren

Forslag

til

Lov om mål og vægt

(Lov om metrologi)

Kapitel I. Metrologirådet

§ 1. Der oprettes et statens metrologiråd, der har følgende opgaver:

1. efter bemyndigelse fra industriministeren at fastsætte hvilke måleenheder, der finder anvendelse her i landet,
2. efter bemyndigelse fra industriministeren at fastsætte bestemmelser om måleteknik, måleinstrumenter og måleteknisk kontrol,
3. sørge for at prototyper, grundnormaler og referencematerialer tilvejebringes i fornødent omfang samt sørge for disses opbevaring og vedligeholdelse,
4. sørge for at måletekniske ressourcer er til stede i fornødent omfang, og at disse udnyttes hensigtsmæssigt i et koordineret samarbejde mellem offentlige og private laboratorier,
5. virke rådgivende og initiativtagende over for offentlige myndigheder, institutioner og andre i metrologiske anliggender, samt
6. forestå og koordinere dansk deltagelse i det internationale metrologiske arbejde.

§ 2. Statens metrologiråd udøver sin virksomhed i nært samarbejde med de offentlige myndigheder, for hvilke rådets virksomhed har betydning.

Stk. 2. Offentlige myndigheder, som foretager, yder støtte til eller fastsætter bestemmelser om målinger og måleteknik, skal give statens metrologiråd lejlighed til at udtale sig, inden der fastsættes bestemmelser eller træffes beslutninger om større dispositioner inden for det metrologiske område.

§ 3. Statens metrologiråd består af indtil 12 medlemmer, der udnævnes af industriministeren for indtil 4 år. Genudnævnelse kan finde sted. Industriministeren udnævner en formand blandt rådets medlemmer.

Stk. 2. Rådet sammensættes således, at det besidder sagkundskab med hensyn til legal og videnskabelig metrologi samt til måleteknik, og således at kendskab til erhvervs-, forbruger- og samfundsforhold er repræsenteret i rådet.

§ 4. Industriministeren fastsætter nærmere regler om metrologirådets virksomhed.

§ 5. Rådets sekretariatsforretninger henlægges til teknologistyrelsen.

Stk. 2. Til støtte for sin virksomhed kan rådet nedsætte sagkyndige udvalg og søge bistand hos andre sagkyndige.

§ 6. Statens metrologiråd afgiver årligt en beretning til industriministeren. Rådet drager i øvrigt omsorg for løbende at informere erhvervsliv og forbrugere m.v. om virksomheden på det metrologiske område.

Stk. 2. De af statens metrologiråd i medfør af § 1, nr. 2, udstedte tekniske forskrifter indføres ikke i Lovtidende, men kan erhverves i teknologistyrelsen. Teknologistyrelsen fastsætter betalingen herfor.

Stk. 3. Oplysning om de tekniske forskrifter vil kunne fås ved henvendelse til teknologistyrelsen.

Kapitel II. Dansk institut for fundamental metrologi

§ 7. Der oprettes en selvejende institution, dansk institut for fundamental metrologi, der efter nærmere af metrologirådet fastlagte retningslinier har til opgave

- 1) at tilvejebringe prototyper og grundnormaler og sørge for disses opbevaring og vedligeholdelse, samt formidle adgang til referencematerialer,
- 2) at varetage samarbejdet med andre, der på specielle områder udfører opgaver af den under pkt. 1 nævnte karakter, eller som i øvrigt driver virksomhed på området fundamental metrologi,
- 3) at udføre forskning inden for den fundamentale metrologi og
- 4) at bistå statens metrologiråd med løsning af dets opgaver.

Stk. 2. Dansk institut for fundamental metrologi ledes af en af statens metrologiråd udpeget bestyrelse.

Kapitel III. Måleenheder og måleteknisk kontrol.

§ 8. Grundlaget for måleenheder er det generalkonferencen for mål og vægt vedtagne internationale enhedssystem (SI).

§ 9. Industriministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilket omfang det internationale enhedssystem (SI) finder anvendelse her i landet.

Stk. 2. Industriministeren kan inden for rammerne af internationale vedtagelser fastsætte regler om anvendelse af måleenheder, som ikke er SI-enheder.

§ 10. Industriministeren fastsætter efter forhandling med hovedorganisationerne for de berørte erhverv og offentlige myndigheder samt forbrugerorganisationerne bestemmelser om måleteknisk kontrol på områder, hvor dette findes nødvendigt af hensyn til erhvervslivet, forbrugerne, samhandelen, sundhed, sikkerhed og miljø.

Stk. 2. På områder, hvor der efter anden lovgivning er givet måletekniske forskrifter, kan industriministeren alene fastsætte bestemmelser i henhold til stk. 1 efter aftale med vedkommende myndighed.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter nærmere bestemmelser om gebyrer for foretagelse af måleteknisk kontrol.

§ 11. Industriministeren kan bemyndige statens metrologiråd til at fastsætte bestemmelser i medfør af §§ 9, 10 og 13, stk. 2, og kan i forbindelse hermed overlade fastsættelsen af tekniske forskrifter til teknologistyrelsen og andre statslige myndigheder efter aftale med disse.

§ 12. Tilsynet med overholdelsen af de i medfør af loven udstedte bestemmelser udøves efter nærmere regler, der fastsættes af industriministeren, af teknologistyrelsen. Teknologistyrelsen kan efter indhentet udtalelse fra statens metrologiråd bemyndige laboratorier, der er autoriseret af statens tekniske prøvenævn samt statslige og kommunale myndigheder til at foretage det tekniske tilsyn inden for afgrænsede områder.

Stk. 2. Taksterne for den i stk. 1 nævnte tilsynsvirksomhed fastsættes af teknologistyrelsen.

§ 13. Industriministeren, statens metrologiråd og teknologistyrelsen kan kræve meddelt alle sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige for deres virksomhed i henhold til denne lov.

Stk. 2. Statens metrologiråd kan foreskrive anmeldelsespligt for ibrugværende måleinstrumenter.

Stk. 3. Teknologistyrelsen har uden retskendelse adgang til offentlige og private steder i det omfang, det er påkrævet, for at de kan varetage deres hverv. Legitimation skal på forlangende forevises.

Stk. 4. Teknologistyrelsen kan bestemme, at stk. 3 finder tilsvarende anvendelse på de tilsynsorganer, der er nævnt i § 12, stk. 1.

Kapitel IV. Statsautoriserede vejere og målere.

§ 14. Statsautoriserede vejere og målere beskikkes af statens metrologiråd.

Stk. 2. Beskikkelse som statsautoriseret vejer og måler kan meddeles personer, der

- 1) har dansk indfødsret,
- 2) har bopæl her i landet,
- 3) er fyldt 25 år,

- 4) ikke er umyndiggjort, under lavværgemål eller har deres bo under konkursbehandling
- 5) kan antages at besidde de til hvervets bestridelse fornødne kundskaber og
- 6) har rådighed over de til hvervets udøvelse fornødne måleredskaber.

Stk. 3. De i stk. 2, nr. 1 og 2 nævnte krav anvendes ikke i det omfang, andet er fastsat i medfør af international aftale eller ved bestemmelser fastsat af industriministeren.

Stk. 4. Statens metrologiråd kan undtage fra betingelsen i stk. 2, nr. 3.

Stk. 5. Statens metrologiråd fastsætter nærmere regler om opfyldelsen af de i stk. 2, nr. 5 og 6, nævnte betingelser.

Stk. 6. Beskikkelse kan nægtes under de i borgerlig straffelovs § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder.

Stk. 7. For beskikkelse betales et af statens metrologiråd fastsat gebyr.

§ 15. Statens metrologiråd kan fastsætte nærmere regler om kontrol med de af de statsautoriserede vejere og målere anvendte måleredskaber.

Stk. 2. Statens metrologiråd fastsætter regler for statsautoriserede vejeres og måleres virksomhed, herunder bestemmelser om deres forpligtelse til efter anmodning at foretage vejning, måling m.v. Metrologirådet kan bestemme, at visse erhverv og stillinger ikke kan forenes med stillingen som statsautoriseret vejer og måler.

§ 16. Kun personer, der har beskikkelse som statsautoriseret vejer og måler må benytte denne betegnelse. Andre må heller ikke benytte danske og udenlandske betegnelser, der er egnet til forveksling hermed.

§ 17. Beskikkelse som statsautoriseret vejer og måler bortfalder, når vedkommende dør eller ved udgangen af det år, i hvilket vedkommende fylder 70 år. Det samme gælder, hvis den statsautoriserede vejer og måler ophører med at opfylde betingelserne i § 14, stk. 2, nr. 1, 2 og 4.

Stk. 2. Statens metrologiråd kan tilbagekalde beskikkelser som statsautoriseret vejer og måler, såfremt vedkommende ophører med at opfylde betingelsen i § 14, stk. 2, nr. 6, eller i tilfælde af grov eller oftere gentagen

overtrædelse af reglerne om statsautoriserede vejeres og måleres virksomhed.

Stk. 3. Er en beskikkelse som statsautoriseret vejer og måler bortfaldet efter stk. 1, tilbagekaldt efter stk. 2 eller frakendt efter borgerlig straffelovs § 79, skal den straks tilbageleveres teknologistyrelsen.

§ 18. Metrologirådets afgørelser efter § 17, stk. 2, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Afgørelser om tilbagekaldelse efter § 17, stk. 2, kan af den person, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Begæring herom skal fremsættes over for metrologirådet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt vedkommende. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor. Metrologirådet anlægger sag mod vedkommende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 3. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må virke som statsautoriseret vejer og måler. Såfremt rådets afgørelse findes lovlig ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Kapitel V. Straf m.v.

§ 19. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) afgiver urigtige oplysninger eller undlader rettidigt at meddele oplysninger, som skal afgives i medfør af § 13, stk. 1 og 2,
- 2) overtræder § 16.

Stk. 2. I forskrifter udstedt i medfør af § 9, § 10, stk. 1, og § 15 kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Borgerlig straffelovs §§ 144, 150–152 og 154–157 og 264b finder tilsvarende anvendelse på statsautoriserede vejere og målere samt de personer, der udøver opgaver efter kapitel III.

Stk. 4. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Kapitel VI. Ikrafttrædelse m.v.

§ 20. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af industriministeren, der endvidere kan bestemme, at dele af loven træder i kraft på et senere tidspunkt.

Stk. 2. Den 1. januar 1983 ophæves lov nr. 65 af 28. februar 1950 om mål og vægt som ændret ved lov nr. 26 af 29. januar 1964, lov nr. 213 af 4. juni 1965 samt lov nr. 246 af 12. maj 1976, samt lov nr. 217 af 8. juni 1966 om statsautoriserede vejere og målere.

Stk. 3. De i henhold til den tidligere lovgivning udstedte forskrifter, meddelte till-

delser og autorisationer vedbliver at have gyldighed, indtil de ændres eller tilbagekaldes i medfør af bestemmelser i denne lov. Dette gælder dog ikke de autorisationer, der er meddelt i medfør af § 6, i lov nr. 217 af 8. juni 1966 om statsautoriserede vejere og målere.

§ 21. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan sættes i kraft ved kongelig anordning med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

Lov om mål og vægt fra 1950 baserer sig i stor udstrækning på loven fra 1907 og forarbejderne hertil, efter at Danmark i 1875 havde tiltrådt meterkonventionen. Der er siden inden for det måletekniske og justerpligtige område sket en betydelig teknologisk udvikling. Således er dels måleenhedernes antal udvidet, dels har kravene til nøjagtigere målinger været stadig stigende. Dette har nødvendiggjort såvel kvantitative som kvalitative krav til laboratoriefaciliteter både i industriens egne laboratorier og i servicelaboratorier i øvrigt.

For erhvervslivet og især for industrien har denne udvikling, hvorunder der er sket en omlægning til masseproduktion, indførelse af standardstørrelser og fremkomst af nye områder, hvor mål og vægt er aktuelle (energi, kemi osv.), øget industriens behov for målinger og nøjagtigere tolerancer, og området har således en væsentlig erhvervsmæssig betydning.

Blandt andet i eksportøjemed er det i øvrigt nødvendigt, at der sikres sporbarhed til internationale grundnormaler, samt at der sikres den fornødne tillid til landets tekniske formåen.

Endvidere har de forbrugerbeskyttende elementer, som indgår i lovregler om mål og vægt, påkaldt sig en væsentlig større interesse i de sidste årtier. Dette gælder ikke alene inden for de områder, der hidtil har været omfattet af justerpligten, dvs. længde og masse, men også, og ikke mindst, inden for nye områder som f.eks. energi- og miljøområdet.

Også Danmarks samarbejde med udlandet inden for såvel videnskabelig og praktisk måleteknik som legal metrologi er specielt i de sidste årtier vokset betydeligt, og fordelene ved et udvidet internationalt samarbejde er blevet stedse større. Endvidere har Danmarks indmeldelse i EF givet visse forpligtelser med hensyn til regler om mål og vægt, og en række direktiver er under udarbejdelse. EF-forpligtelserne var i øvrigt årsagen til den i 1976 foretagne delvise revision af loven om mål og vægt, hvor enhederne fra det såkaldte internationa-

le enhedssystem blev indført her i landet ved en ændringslov af 12. maj 1976. Denne delvise revision af loven har imidlertid langt fra været tilstrækkelig, og det var også ved ændringen af loven i 1976 forudsat, at der blev nedsat et udvalg med henblik på udarbejdelse af ny lovgivning på området.

Hertil kommer, at statsprøveanstalten med virkning fra 1. januar 1980 blev omdannet til et selvstændigt teknologisk serviceinstitut under navnet »Dansk institut for prøvning og justering«.

Fra samme dato indgik den del af justervæsenet, der varetager teknologisk servicevirksomhed, i dette institut.

Dette har indebåret, at justervæsenets funktioner i dag i overvejende grad består i egentlige myndighedsopgaver og overordnet koordinerende virksomhed omfattende bl.a. de administrative og regelfastsættende opgaver i henhold til lovgivningen om mål og vægt samt funktionen som koordinerende faglig myndighed på området legal metrologi over for modsvarende kompetente myndigheder i udlandet og repræsentationen af Danmark i det faglige samarbejde inden for Organisation Internationale de Metrologie Legal (OIML) og i EF vedrørende justerpligtige måleinstrumenter.

Opretholdelsen af justervæsenet efter overførelse af den væsentligste del af dets virksomhed til Dansk Institut for Prøvning og Justering var at betragte som en midlertidig løsning, der var nødvendiggjort af den gældende lov om mål og vægt, der ikke muliggjorde en uddelegering af samtlige justervæsenets opgaver til ikke statslige organisationer.

I forbindelse med overvejelserne om en revision af lovgivningen blev det fundet hensigtsmæssigt at overveje opgavefordelingen på tilgrænsede områder som f.eks. de statsautoriserede vejere og målere.

På denne baggrund nedsatte industriministeriet i august 1980 et bredt sammensat udvalg med repræsentation fra erhvervslivet, forbrugerne, videnskabelig og teknisk sagkundskab samt ministerierne. Udvalget afgav i midten af juni 1981 betænk-

ning nr. 934/1981 om revision af lovgivningen på det måletekniske og justerpligtige område. De i betænkningen indeholdte vurderinger og forslag er tiltrådt af samtlige udvalgets medlemmer, bortset fra en mindretalsudtalelse vedrørende de statsautoriserede vejere og målere.

Ved det omfattende udvalgsarbejde er der foretaget en vurdering af situationen inden for det metrologiske felt, herunder specielt på området fundamental metrologi og området legal metrologi.

Specielt på området fundamental metrologi er Danmark sakket betydeligt bagud i sammenligning med de øvrige industrialiserede lande, og dette medfører en forringelse af landets konkurrenceevne. En væsentlig og snarlig indsats på dette område er nødvendig for at sikre et rimeligt grundlag for dansk industris muligheder. Dette er nødvendigt ikke alene som følge af Danmarks betydelige internationale samhandel, men også fordi dansk industri i stor udstrækning må basere sin produktion på specialområder på højt teknisk niveau.

For så vidt angår området legal metrologi er det nødvendigt, at reglerne fastsættes således, at de til stadighed kan tilpasses den teknologiske udvikling og de ønsker og behov, der fra erhvervslivet og forbrugerne stilles til systemet. Udvalget har fundet, at der er behov for en radikal omlægning af indsatsen på området legal metrologi. Industrien må sikres mulighed for at kunne få foretaget de afprøvninger og godkendelser, som er nødvendige for at kunne afsætte såvel nationalt som internationalt.

For forbrugerne er det væsentligt, at de kan nære den fornødne tiltro til måleangivelser. Den offentlige kontrol må til enhver tid koncentreres på de områder, hvor det for forbrugerne ud fra en helhedsbetragtning skønnes mest nødvendigt. Med den stedfundne udvikling synes der allerede behov for at flytte de ressourcer, der anvendes til kontrol af vægte i detailhandelen til kontrol af vægte i industrien samt kontrol på helt andre måletekniske områder, specielt dér hvor den hastige teknologiske udvikling gør det vanskeligt for forbrugeren selv at kontrollere målingers rigtighed.

For at opnå den bedst mulige form for koordination og styring inden for dette område og for at sikre, at måletekniske ressourcer opbygges og vedligeholdes i overensstemmelse med det i samfundet til enhver tid værende behov og i øvrigt udnyttes bedst muligt i et tæt samarbejde med øvrige beslægtede ressourcer, foreslår udvalget en ændring af den nuværende struktur på det måletekniske og justerpligtige område.

På grundlag af udvalgets betænkning har industriministeriet efter forhandling med de berørte erhvervs- og forbrugerorganisationer og offentlige myndigheder udarbejdet nærværende forslag til lov om mål og vægt (lov om metrologi).

Som nævnt har erhvervs- og forbrugerorganisationerne været repræsenteret i udvalget og de i udvalgsbetænkningen indeholdte vurderinger og stillede forslag er tiltrådt af samtlige udvalgets medlemmer, bortset fra en mindretalsudtalelse vedrørende de statsautoriserede vejere og målere. Næsten alle erhvervsorganisationer har også efterfølgende fuldt ud kunnet støtte lovforslagets indhold og gennemførelse. Provinshandelskammeret har dog udtalt sig til støtte for den ovennævnte mindretalsudtalelse vedrørende de statsautoriserede vejere og målere.

Forslaget afviger på enkelte punkter fra det i betænkningen indeholdte udkast til forslag. Baggrunden for disse ændringer har særligt været et ønske om at præcisere, at ansvaret for området over for folkettingen stadig påhviler industriministeren. Derudover er foretaget visse præciseringer og redaktionelle ændringer. De væsentligste bestanddele i lovforslaget er herefter følgende:

Den fremtidige lovgivning på området foreslås udformet som en rammelovgivning og administreret af industriministeren med bistand af et råd – Statens Metrologiråd – bestående af op til 12 personer med bredt kendskab til erhvervs-, forbruger- og samfundsforhold, ud over at dette naturligvis må besidde den nødvendige tekniske og videnskabelige indsigt.

Rådets sekretariatsforretninger foreslås henlagt til teknologistyrelsen. Ved etableringen af dette råd forudsættes justervæsenet og metrologiudvalget samtidig nedlagt.

Efter lovforslaget skal metrologirådet have følgende opgaver:

1. efter bemyndigelse fra industriministeren at fastsætte, hvilke måleenheder der finder anvendelse her i landet,
2. efter bemyndigelse fra industriministeren at fastsætte bestemmelser om måleteknik, måleinstrumenter og måleteknisk kontrol,
3. sørge for, at prototyper, grundnormaler og referencematerialer tilvejebringes i fornødent omfang samt sørge for disses opbevaring og vedligeholdelse,
4. sørge for, at de fornødne måletekniske ressourcer er til stede i fornødent omfang, og at disse udnyttes hensigtsmæssigt i et koordineret samarbejde mellem offentlige og private laboratorier,

5. virke rådgivende og initiativtagende over for offentlige myndigheder, institutioner og andre i metrologiske anliggender samt
6. forestå og koordinere dansk deltagelse i det internationale metrologiske arbejde.

Det er i øvrigt fundet væsentligt at specielt området fundamental metrologi styrkes bl.a. gennem oprettelse af et selvejende institut, der ligestillet med øvrige forskningslaboratorier på området vil kunne påtage sig forskningsmæssige opgaver på højt niveau.

Det forudsættes, at aftalerne med instituttet for fundamental metrologi og de øvrige forskningslaboratorier på området indgås på kontraktbasis og bl.a. med forpligtelse for disse til at

- realisere de til området hørende grundenheder,
- opretholde sporbarhed fra disse til internationalt anerkendte enheder og videregive sporbarhed til autoriserede kalibreringslaboratorier m.v.,
- udføre relevant forskningsvirksomhed inden for området,
- repræsentere Danmark i international sammenhæng på det pågældende område,
- varetage relevante funktioner inden for legal metrologi.

Tilsvarende vil der kunne ydes tilskud til autoriserede kalibreringslaboratorier til etablering og drift af disse i det omfang, metrologirådet finder dette nødvendigt.

Da det for den metrologiske tjeneste taget som helhed må tilstræbes, at der opretholdes en rimelig balance mellem den fundamentale metrologi og kalibreringsarbejdet, således at den fundamentale metrologi kan tilfredsstille kalibreringslaboratoriernes behov for rådgivning og etablering af sporbarhed, medens på den anden side kalibreringsinsti-

tutterne er i stand til at udnytte de muligheder, som den fundamentale metrologi frembyder, bør fordelingen af bevillinger til de to områder foretages centralt. Dette indebærer, at den finanslovmæssige bevilling bør henlægges til metrologirådet, som herefter løbende kan overføre midler til disse aktiviteter, herunder til instituttet for fundamental metrologi. For at sikre den nødvendige kontinuitet i instituttets arbejde vil det være nødvendigt, at instituttet udarbejder løbende budgetter. Institutets aktiviteter og hertil knyttede tilskud bør i øvrigt opdeles i basisaktiviteter, projektaktiviteter og rekvireret arbejde.

Styringen af aktiviteterne på instituttet skal ske gennem metrologirådet og en af dette udpeget bestyrelse for instituttet.

I forbindelse med etableringen af det nye institut for fundamental metrologi er der optaget forhandling med undervisningsministeriet og Danmarks tekniske Højskoles ledelse om laboratoriet for fundamental metrologis fremtidige status og arbejdsopgaver.

For så vidt angår de statsautoriserede vejere og målere findes det ikke forsvarligt at opretholde autorisationsordningen af vejere og målere på det nuværende grundlag.

På baggrund heraf foreslås bl.a. indførelse af uddannelseskraav samt en ophævelse af de hidtidige regler om vejeres og måleres geografiske beskikelsesområde.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Med hensyn til lovforslagets bevillingsmæssige konsekvenser bemærkes at en gennemførelse af dette forventes at medføre følgende udgifter for staten på årsbasis, når systemet er fuldt udbygget:

i 1.000 kr.

Årlige udgifter/indtægter (1981-niveau):

Udgifter:

Metrologirådet	200
Fundamental metrologi	8.500
Legal metrologi	8.600

I alt

17.300

Indtægter:

Legal metrologi

1.500

Netto-udgifter

15.800

Bespærelser på eksisterende finanslovskonti

5.400

Merudgifter for staten i alt

10.400

Det skal dog bemærkes, at den omhandlede merudgift for staten på ca. 10,4 mill. kr. først vil

indtræde fuldt ud, når den foreslåede udbygning

af den fundamentale metrologi er tilendebragt. Opbygningsperioden forventes at ville tage ca. fem år. Dette medfører, at merudgiften for staten det første år på området fundamental metrologi vil andrage 4,6 mill. kr., hvortil kommer éngangsudgifter af en anslået størrelse på 1 mill. kr. i forbindelse med overgangen til det nye system. De nævnte tal er i følge sagens natur behæftet med nogen usikkerhed. Det skal dog pointeres, at en udbygning af den fundamentale metrologi inden for en ramme på de 8,5 mill. kr. er en afgørende forudsætning for, at den ønskede styrkelse inden for dette felt opnås.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Der er et væsentligt behov for koordination inden for dette område for at sikre, at måletekniske ressourcer opbygges og vedligeholdes i overensstemmelse med de i samfundet til enhver tid værende behov og i øvrigt udnyttes bedst muligt i tæt samarbejde med øvrige beslægtede ressourcer.

Også med henblik på dansk deltagelse i det internationale samarbejde på området er der behov for en øget og bedre koordineret indsats.

Spørgsmål vedrørende fundamental metrologi og regler vedrørende offentlig måleteknisk kontrol er i dag spredt på et stort antal ministerier og institutioner. En effektiv koordination specielt af forskriftsudstedelsen finder ikke sted i dag, ligesom de forskellige myndigheder tilsyneladende lægger forskellige hensyn til grund ved udstedelse af offentlige forskrifter.

Med henblik på at varetage bl.a. disse opgaver foreslås der oprettet et statens metrologiråd. Til de i bestemmelsen nærmere angivne opgaver, som statens metrologiråd skal varetage, skal knyttes følgende bemærkninger:

Opgaverne vedrørende den legale metrologi i nr. 1 og 2, er nærmere omtalt i forbindelse med §§ 9 og 10, der indeholder bestemmelse om fastsættelse af regler om måleenheder og måleteknisk kontrol, samt § 11, der indeholder bemyndigelse for industriministeren til at delegere sin kompetence til at fastsætte sådanne regler til statens metrologiråd.

De i nr. 3 og 4 nævnte opgaver vedrører sikringen af, at de fornødne måletekniske ressourcer er til stede og udnyttes mest hensigtsmæssigt. Dette gælder specielt ressourcerne inden for den fundamentale og inden for den legale metrologi. Tilsva-

rende hensyn må imidlertid også tilgodeses for så vidt angår øvrige måletekniske ressourcer.

Der er inden for det måletekniske område sket en betydelig udvikling i de sidste årtier. Således er dels de fysiske størrelses antal udvidet, dels har kravene til nøjagtigere målinger været stadig stigende. Dette har nødvendiggjort såvel kvantitative som kvalitative krav til laboratoriefaciliteter. En forudsætning for, at dansk industri kan fremstille højt udviklede produkter med veldefinerede tolerancer er, at industrien får mulighed for at udnytte måletekniske ressourcer på et tilstrækkeligt nøjagtighedsniveau. Gennem den af statens tekniske prøvenævn administrerede autorisationsordning er der etableret et system af uvildige og kvalificerede prøvningslaboratorier omfattende alle de væsentligste prøvningsområder.

En forudsætning for at kvalificeret prøvning kan udføres, er imidlertid at måleinstrumenterne giver tilstrækkelig nøjagtige og pålidelige resultater. Prøvenævnet har derfor også udstrakt sin autorisationsordning til at omfatte kalibreringslaboratorier, der kan sikre, at man har det nødvendige kendskab til de enkelte måleinstrumenters målenøjagtighed.

Kravene til nøjagtige målinger er imidlertid stedsvis stigende, og ikke mindst af hensyn til eksporten er det nødvendigt, at der sikres sporbarhed til internationale grundnormaler.

Dette nødvendiggør dels en udbygning af de autoriserede kalibreringslaboratorier dels en udbygning af den fundamentale metrologi med de herunder hørende prototyper, grundnormaler og referencematerialer med henblik på at tilvejebringe de nødvendige led i sporbarhedskæder til de internationale grundnormaler m.v.

Bestemmelsen i nr. 3 beskriver metrologirådets opgave i forbindelse med etableringen og vedligeholdelsen af nationale grundnormaler, prototyper og referencematerialer. Udover de forpligtelser, der følger af Danmarks medlemskab af meterkonventionen, er der behov for etablering af grundnormaler og prototyper på højt nøjagtighedsniveau inden for en lang række områder. Bl.a. som følge af de betydelige omkostninger, der er forbundet med etablering af grundnormaler m.v., er det på forhånd klart, at der ikke i Danmark kan etableres grundnormaler m.v. på højeste niveau inden for alle de fysiske størrelser; metrologirådet må nødvendigvis foretage en omhyggelig prioritering af, på hvilke områder, der er det fornødne behov og muligheder for at etablere sådanne.

Det faktiske arbejde med etableringen og vedligeholdelsen af grundnormalerne m.v. udføres af

dansk institut for fundamental metrologi og andre institutioner m.v., jfr. bemærkningerne til § 7.

Afgørelsen af, på hvilke områder viden skal opbygges og i bekræftende fald på hvilke laboratorier, bør imidlertid træffes af metrologirådet i lyset af de til enhver tid værende behov og muligheder.

Det er derfor fundet nødvendigt, at metrologirådet får ansvaret for fordelingen af midler mellem de forskellige involverede laboratorier, herunder dansk institut for fundamental metrologi, de øvrige forskningslaboratorier på området og kalibreringslaboratorier m.v.

Det forudsættes endvidere, at aftalerne med dansk institut for fundamental metrologi og de øvrige forskningslaboratorier indgås på kontraktbasis og bl.a. med forpligtelse for disse til at

- realisere de til området hørende grundenheder
- opretholde sporbarhed fra disse til internationalt anerkendte standarder og videregive sporbarhed til autoriserede kalibreringslaboratorier m.v.
- udføre relevant forskningsvirksomhed inden for området
- repræsentere Danmark i international sammenhæng på det pågældende område
- varetage relevante funktioner inden for legal metrologi.

Tilsvarende vil der kunne ydes tilskud til autoriserede kalibreringslaboratorier til etablering og drift af disse i det omfang, metrologirådet finder dette nødvendigt.

Dette indebærer, at den finanslovmæssige bevilling bør henlægges til metrologirådet, som herefter løbende kan overføre midler til disse aktiviteter, herunder til dansk institut for fundamental metrologi.

Bestemmelsen i nr. 4 pålægger metrologirådet at sørge for, at de fornødne måletekniske ressourcer er tilstede i fornødent omfang, og at disse udnyttes hensigtsmæssigt i et koordineret samarbejde mellem offentlige og private laboratorier. Selvom de i pkt. 3 nævnte opgaver vedrørende den fundamentale metrologi er omfattet af denne bestemmelse, har man fundet anledning til særligt at fremhæve opgaverne i forbindelse med grundnormaler, prototyper og referencematerialer. Derudover omfatter bestemmelsen navnlig opgaver i forbindelse med den servicebetonede kalibreringstjeneste for erhvervslivet, jfr. ovennævnte bemærkninger om de af statens tekniske prøvenævn autoriserede kalibreringslaboratorier. Den servicebetonede betjening af industrien skal fortsat ske fra disse laboratorier, jfr. bemærkningerne til § 7. Endeligt omfatter be-

stemmelsen laboratoriefaciliteter m.v. i forbindelse med den legale metrologi, jfr. bemærkningerne til § 2.

§ 2, nr. 2, i lov om statens tekniske prøvenævn indeholder – for så vidt angår teknisk prøvning – en til nr. 4 svarende bestemmelse, hvilket nødvendiggør et tæt samarbejde mellem statens tekniske prøvenævn og metrologirådet, idet flere laboratorier udfører såvel teknisk prøvning som kalibreringsopgaver.

Det er fundet mest hensigtsmæssigt, at autorisationen af laboratorier til kalibreringsopgaver fortsat foregår i statens tekniske prøvenævns regie. Statens metrologiråd må imidlertid – eventuelt gennem et »kalibreringsudvalg« – inddrages i bedømmelsen af ansøgninger om autorisation af kalibreringslaboratorier også for dermed at sikre tilstedeværelsen af den faglige metrologiske sagskundskab samt den nødvendige koordination på området.

Sikringen af den mest hensigtsmæssige udnyttelse af måletekniske ressourcer i et koordineret samarbejde mellem offentlige og private laboratorier forudsætter et nært samarbejde med de offentlige myndigheder, for hvilke rådets virksomhed har betydning.

Reglerne i forretningsordenen for statens tekniske prøvenævn vil blive ændret i overensstemmelse hermed.

Bestemmelsen i nr. 5 pålægger metrologirådet at virke rådgivende og initiativtagende over for offentlige myndigheder, institutioner og andre i metrologiske anliggender. Derved søges bl.a. sikret, at der ikke for én instrumenttype udstedes forskelligartede regler inden for forskellige områder.

Bestemmelsen i nr. 6 pålægger metrologirådet at foreslå og koordinere den danske deltagelse i det internationale metrologiske arbejde. Det metrologiske arbejde er stærkt internationaliseret. Sikringen af udenlandsk tillid til dansk metrologi og dermed danske målinger kan kun ske gennem en effektiv dansk deltagelse i det internationale samarbejde. Arbejdet bør varetages gennem rådets udpegelse af personer, der inden for de enkelte områder besidder særlig fagkundskab. Inden for den fundamentale metrologis område bør institut for fundamental metrologi og andre institutter med tilsvarende opgaver inddrages i det internationale arbejde. Også i forbindelse med det internationale arbejde i øvrigt på det måletekniske område, herunder specielt opgaver i EF- og OIML-regie m.v. der berører flere myndigheder, er der behov for øget koordination og sagkyndig bistand.

Til § 2.

For effektivt og gnidningsløst at få udført den koordinerende opgave, som er pålagt metrologirådet, er det nødvendigt, at rådets virksomhed udøves i nært samarbejde med de offentlige myndigheder, for hvilke rådets virksomhed har betydning.

Ved bestemmelsen i stk. 2, indføres en høringspligt dels til sikring af, at offentlige myndigheders regeludstedelse på området sker efter ensartede kriterier, dels med henblik på at opnå den mest rationelle udnyttelse af landets måletekniske ressourcer.

Til § 3.

Bestemmelsen indeholder nærmere regler for rådets nedsættelse og sammensætning.

Henset til at rådets opgaver udover rent teknisk prægede spørgsmål også – i tilfælde, hvor industriministeren i medfør af § 11 delegerer den regeludstedende kompetence til metrologirådet – omfatter myndighedsudøvelse i traditionel forstand, er det fundet rimeligt, at det udover faglig metrologisk sagkundskab tillige besidder et bredt kendskab til erhvervs-, forbruger- og samfundsforhold. Man har ikke med henblik på rådets sammensætning ønsket at foreskrive en særlig indstillingsret for myndigheder og organisationer. En egentlig instillingsret medfører, at der ikke på forhånd kan tages hensyn til den særlige indsigt, som de udpegede medlemmer tilsammen kommer til at repræsentere. Rådets sammensætning afgøres af industriministeren. Forinden udnævnelse finder sted, vil man rådføre sig med berørte offentlige myndigheder, institutioner og organisationer samt erhvervslivet.

Til § 4.

Bestemmelsen, i henhold til hvilken industriministeren fastsætter nærmere regler for metrologirådets virksomhed, giver mulighed for fastsættelse af såvel formelle regler, herunder af rådets forretningsorden m.v. som materielle regler vedrørende rådets virksomhed.

Til § 5.

Rådets sekretariatsforretninger er henlagt til teknologistyrelsen. Denne styrelse udfører i forvejen en omfattende virksomhed inden for det teknologiske og prøvningsmæssige område bl.a. gennem dets sekretariatsbistand til statens tekniske prøvenævn.

Bestemmelsen i stk. 2, giver rådet mulighed for at nedsætte sagkyndige udvalg og indkalde specielt sagkyndige, bl.a. fra dansk institut for fundamental

metrologi, andre forskningsinstitutioner m.v. og de af statens tekniske prøvenævn autoriserede laboratorier. Uden en sådan bistand ville der være risiko for, at rådet i enkelte tilfælde ikke ville kunne disponere over den fornødne ekspertise.

Til § 6.

Det er af væsentlig betydning for erhvervslivet, at det løbende orienteres om den forskning og udvikling, der finder sted inden for det metrologiske fagområde samt om, hvilke servicefaciliteter der er til rådighed.

Endvidere er det vigtigt, at erhvervsliv og forbrugere orienteres om regeludstedelsen på området og om de afgørelser af væsentlig betydning, som træffes af statens metrologiråd.

Rådet er frit stillet med hensyn til, hvorledes informationerne formidles videre. Da der imidlertid er forskel på indholdet af oplysningerne og på den personkreds, der har interesse i de forskellige oplysninger, synes en opsplitning af informationsmetoderne at være hensigtsmæssig.

Da de af statens metrologiråd udstedte foreskrifter indeholder specifikationer af høj teknisk karakter, er det ikke fundet hensigtsmæssigt at indføre disse i Lovtidende. Oplysning om indholdet af foreskrifterne kan fås ved henvendelse i teknologistyrelsen.

Til § 7.

I forbindelse med etableringen af dansk institut for fundamental metrologi nedlægges det nuværende laboratorium for fundamental metrologi, der er etableret i undervisningsministeriets regie, og dets udstyr m.v. overføres i et efter forhandling med undervisningsministeriet nærmere fastsat omfang til dansk institut for fundamental metrologi. Det nye institut, der oprettes i industriministeriets regie, men som en selvejende institution, vil have væsentligt større arbejdsområder end det hidtidige, der især har varetaget Danmarks forpligtelser i henhold til meterkonventionen og i begrænset omfang udført rekvireret arbejde for industriministeriet og andre.

Det nye institut vil geografisk blive søgt tilknyttet Danmarks Tekniske Højskole; antageligt vil det efter forhandling med højskolen mest hensigtsmæssigt kunne overtage det eksisterende laboratoriums lokaler. Der er optaget forhandling med undervisningsministeriet og Danmarks Tekniske Højskole herom, samt om muligheden for at kunne overtage yderligere lokaler.

Instituttet opbygges gennem en årrække fra et begyndelsestal på 3 videnskabelige medarbejdere. Instituttets endelige størrelse vil afhænge af, hvilke opgaver metrologirådet finder det hensigtsmæssigt at henlægge til dette. Fuldt udbygget forventes det imidlertid ikke, at instituttets stab af videnskabelige medarbejdere vil overstige 8-10.

Metrologirådet har det overordnede ansvar også for området fundamental metrologi og fastsætter nærmere retningslinier for instituttets opgaver på området.

Dansk institut for fundamental metrologi skal efter metrologirådets nærmere retningslinier forestå det faktiske arbejde i forbindelse med etableringen og opbevaringen af grundnormaler samt etableringen af sporbarhed til enhedsdefinitionerne for så vidt angår de enheder, som metrologirådet har henlagt til dette institut. Instituttets forskning m.v. skal ske i et nært samarbejde med andre institutioner, f.eks. Teleteknisk Forskningslaboratorium og Forsøgsanlæg Risø, der på specielle områder udfører opgaver af lignende art.

Desuden skal instituttet udføre målforskning inden for den fundamentale metrologis område.

For at sikre instituttets såvel som de øvrige laboratoriers faglige kompetence samt sikre anerkendelse i udlandet, bør disse deltage i de interkalibreringer m.v., der til stadighed finder sted i samarbejde med de andre landes laboratorier, og i øvrigt i størst muligt omfang engagere sig i det internationale metrologiske samarbejde på den fundamentale metrologis område.

Instituttets kalibreringsforpligtelser er begrænsede til primære kalibreringer, dvs. certificering af autoriserede kalibreringslaboratoriernes normaler samt andre målinger, der kræver højeste nøjagtighed. I øvrigt skal kalibreringer udføres af de af statens tekniske prøvenævn autoriserede kalibreringslaboratorier.

Med henblik på at sikre, at instituttet på effektiv måde udfylder sin plads i den danske metrologiske tjeneste, specificerer metrologirådet dets forpligtelser over for de autoriserede kalibreringslaboratorier m.v.

Med henblik på at sikre den nødvendige fleksibilitet bør instituttet oprettes som en selvejende institution. Midler til instituttets drift tilvejebringes dels gennem tilskud fra metrologirådet, jfr. det i de almindelige bemærkningerne anførte, dels gennem indtægter fra rekvireret arbejde. Tilskud til instituttet bør gives dels til basisaktiviteter dels til projektaktiviteter.

I forbindelse med instituttets såvel som andre laboratoriers virksomhed bør der åbnes mulighed for uddannelse af fagmetrologer.

Den servicebetonede kalibreringstjeneste for landets virksomheder skal som nævnt fortsat foretages af de af statens tekniske prøvenævn autoriserede laboratorier. Fra metrologirådets side skal der sørges for en rimelig fordeling af investeringerne i og opgavefordelingen mellem instituttet for fundamental metrologi, øvrige forskningsinstitutter og de autoriserede kalibreringslaboratorier. Samfundet vil ikke have et rimeligt udbytte af instituttet for fundamental metrologi og de øvrige forskningsinstitutter, såfremt kalibreringslaboratorierne ikke har fornøden kompetence. Statens metrologiråd vil på kontraktbasis kunne placere afgrænsede forsknings- og udviklingsprojekter ved kalibreringslaboratorierne, ligesom medarbejdere derfra bør have lejlighed til at deltage i forskningsarbejdet på bl.a. dansk institut for fundamental metrologi.

Dansk institut for fundamental metrologi ledes af en af metrologirådet udpeget bestyrelse. Med henblik på at sikre, at instituttet opnår en tilstrækkelig kontakt udadtil, bør repræsentanter for erhvervslivet, herunder især for industrien, og instituttets øvrige brugere udpeges som en del af bestyrelsen.

Til § 8.

Bestemmelsen svarer til § 1 i den nugældende lov om mål og vægt.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer til §§ 3 og 3a i den nugældende lov om mål og vægt med den modifikation, at kompetencen til regeludstedelsen i medfør af § 11 kan overføres fra industriministeren til statens metrologiråd. Det forudsættes i begge situationer, at reglerne fastsættes efter forhandling med andre berørte myndigheder.

Til § 10.

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter hjemmel for industriministeren til at fastsætte regler om måleteknisk kontrol på områder, hvor dette findes nødvendigt af hensyn til erhvervslivet, forbrugerne, samhandelen, sundhed, sikkerhed og miljø.

Ved bestemmelsen indføres der en pligt for industriministeren til inden regelfastsættelsen at optage forhandlinger med de berørte erhverv og offentlige myndigheder samt forbrugerorganisationerne. Såfremt der allerede efter anden lovgivning på et område er fastsat måletekniske forskrifter

kan der alene fastsættes bestemmelser inden for området efter aftale med vedkommende myndighed. Dermed sikres dels en inddragelse af de berørte parter i beslutningsprocessen dels at den måletekniske kontrol indpasses hensigtsmæssigt i den øvrige kontrol, der udføres inden for de enkelte områder.

Regelfastsættelsen i henhold til § 10 er ikke som reglerne om justerpligt i den nugældende lov om mål og vægt begrænset til instrumenter til bestemmelse af længde, masse og volumen, der anvendes inden for handelsomsætningen. Der har vist sig behov for en udvidelse til andre enheder inden for nye områder som f.eks. energi- og miljøområdet.

Bestemmelsen giver i øvrigt mulighed for fastsættelse af bestemmelser om kontrol af instrumenter til bestemmelse af såvel sammensætning og egenskaber som kvantitet. Bestemmelsen vil formentlig kun være hensigtsmæssig at benytte med fastsættelse af regler om kontrol af instrumenter til måling af andre egenskaber end kvantitet, såfremt bestemmelsen af den pågældende egenskab kan baseres på en måling direkte med instrumentet.

Som udgangspunkt for overvejelserne i forbindelse med regelfastsættelsen bør omkostningerne i forbindelse med den offentlige kontrol gennemførelse såvel for det offentlige som for de øvrige involverede parter søges holdt på et så rimeligt niveau, som det er forsvarligt på de enkelte områder.

Kontrollen med måleinstrumenter bør således, hvor det er forsvarligt, udformes som et tilbud til de involverede parter, snarere end som et påbud.

Det bør desuden tillægges betydelig vægt, at reglerne på området udformes således, at de ikke virker hæmmende på den teknologiske udvikling, men således at de stadig kan tilpasses denne.

Ved afgørelsen af i hvilket omfang den ved forslaget tilsigtede mulighed for regeludstedelse bør udnyttede, kan følgende generelle synspunkter anføres:

Indledningsvis skal påpeges, at måleinstrumenter anvendes i meget betydelig udstrækning, og at kravene til disses tolerancegrænser kan være fastsat i de enkelte kontraktsforhold eller forudsætningsvis ligge klar for de implicerede parter. Udgangspunktet for fastsættelsen af særlige offentlige kontrolforanstaltninger må derfor begrundes i specielle hensyn, ligesom de i de enkelte tilfælde må bero på en afvejning af de med kontrollen forbundne omkostninger og øvrige ulemper over for de hensyn, der ønskes tilgodeset.

Som udgangspunkt må der lægges vægt på, om der rent praktisk – blandt brugere af måleinstru-

menter eller andre involverede – har vist sig at være behov for en særlig kontrol, eller om målingernes nøjagtighed har væsentlig betydning for interesser, der skønnes at være vitale. Den yderligere pålæggelse af de med kontrollen forbundne omkostninger skønnes i disse tilfælde at burde finde sted.

Man har også forudsat, at hensynet til sundhed og sikkerhed vurderes så højt, at der til rigtigheden af målinger, der har betydning herfor, er knyttet en sådan interesse, at offentlig, måleteknisk kontrol med de nedenfor nævnte modifikationer som udgangspunkt må anses som påkrævet.

Det forhold, at der på visse områder ikke er mulighed for at efterprøve måleresultatet, taler for der at indføre kontrol med de anvendte instrumenter.

Såfremt der derimod på anden måde foretages kontrol med selve måleresultatet, vil behovet for kontrol med de anvendte instrumenter tilsvarende mindskes.

I de tilfælde, hvor der blandt de involverede – typisk hos sælgerne, med hvis instrumenter målingerne foretages – i kraft af et stort antal transaktioner måtte kunne knyttes en betydelig økonomisk interesse selv i instrumenternes mindre afvigelser fra den korrekte visning, kan dette indicere et behov for offentlig kontrol. Dette kan eksempelvis være tilfældet inden for handelsomsætningen og andre områder, hvor betaling fastsættes på grundlag af en måling.

Som andre hensyn, der kan begrunde offentlig måleteknisk kontrol, kan nævnes hensynet til internationale forpligtelser, navnlig over for EF samt hensynet til udenrigshandelen. Til illustration af sidstnævnte kan der henvises til, at udenlandske handelspartnere ofte må antages at forudsætte, at der føres en eller anden kontrol med måleinstrumenter i Danmark.

Hvor man har sikkerhed for, at målingerne foretages af et personale, der er kvalificeret på det pågældende måletekniske område, hvilket i denne forbindelse indebærer, at personalet udover at kunne betjene instrumenterne også har kendskab til alle eventuelle fejlkilder, er der normalt mindre eller intet behov for offentlig måleteknisk kontrol.

Ved målinger inden for handelsomsætningen samt på andre områder, hvor målingen har økonomisk betydning for de involverede, kan det forhold, at parterne ikke er ligestillede i måleteknisk henseende, indicere indførelse/opretholdelse af måleteknisk kontrol.

Dette gør sig navnligt gældende, hvor den ene part, typisk forbrugeren, hverken selv besidder

måleteknisk kundskab eller i praksis har en reel mulighed for at skaffe sig den fornødne ekspertise fra anden side.

Navnlig inden for handelsomsætningen må den økonomiske betydning af målingernes udfald desuden tages i betragtning. Denne kan være så ringe, eventuelt som følge af lav enhedsværdi og ringe mængde og værdi af det målte materiale, at omkostningerne ved en offentlig kontrol ikke vil stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede resultat.

Som et yderligere kriterium kan det nævnes, at indførelse af offentlig kontrol med måleinstrumenter alene vil være rimeligt, hvor måleinstrumentets nøjagtighed spiller en væsentlig rolle for nøjagtigheden af det endelige måleresultat.

Endelig kan det nævnes, at hvor måleinstrumenter opererer utilsete igennem længere tid og kun aflæses periodevis, kan der være et særligt behov for, at instrumenternes funktionsdygtighed sikres, eventuelt gennem offentlig kontrol.

For så vidt angår forskriftsudstedelsen på en række enkeltområder, skal specielt følgende fremhæves:

For så vidt angår spørgsmålet om kontrollen med færdigpakkede varers kvantitetsangivelser vil størst sikkerhed mod undervægtige pakninger opnås gennem en instrumentkontrol, evt. suppleret med en kontrol af virksomhedernes egen kontrol, fremfor gennem en ekstern stikprøvekontrol af de enkelte pakninger. Gennem reglerne om EØF-mærkning (e-mærkning) af færdigpakkede varer er der etableret et tidssvarende kontrolsystem af færdigpakkede varers nettoindholdsangivelser. Systemet fungerer i dag alene på frivillig basis. Når tilstrækkelige erfaringer er indhentet, kunne det overvejes, om der er behov for at udvide anvendelsen af dette system.

For så vidt angår kontrol med måleinstrumenter, der anvendes ved detailsalg af varer, herunder især vægte, bør man koncentrere den offentlige kontrol imod de vægte, der anvendes uden forbrugers tilstedeværelse, herunder særligt de industrielt anvendte vægte. Det må forventes, at der vil kunne opnås større sikkerhed for forbrugeren ved at frigøre de ressourcer, der i dag anvendes til at foretage periodiske eftersyn til i stedet at foretage en stikprøvevis kontrol af, at måleinstrumenter har korrekt visning, kombineret med bøder af passende størrelse, såfremt visningen ikke er korrekt. Der bør ved udmålingen af bøderne tages særligt hensyn til besparelser m.v., som de enkelte erhvervsdrivende har haft ved den manglende overholdelse af de måletekniske forskrifter.

Der er næppe fortsat behov for tvungen justering af målestokke og målebånd, ligesom der næppe er grundlag for at opretholde et generelt krav om, at justerede måleredskaber skal anvendes inden for området tjenesteydelser og transport.

Stk. 3 indeholder en bestemmelse, der åbner adgang for ministeren til at fastsætte nærmere regler om betaling for måletekniske ydelser, herunder gebyret for typegodkendelser, betaling for rekvireret arbejde m.v.

Til § 11.

Bestemmelsen indeholder en bemyndigelse for industriministeren til at overlade til statens metrologiråd at fastsætte bestemmelser i medfør af §§ 9, 10 og 13, stk. 2, herunder at overføre kompetencen til at fastsætte tekniske forskrifter vedrørende måletekniske egenskaber, teknisk udførelse, materiale, funktion, nøjagtighed og afprøvning for måleinstrumenter til teknologistyrelsen og andre statslige myndigheder efter aftale med disse.

Til § 12.

I henhold til den hidtidige lov om mål og vægt varetages tilsynet med overholdelsen af loven og de i medfør af loven udstedte forskrifter af justervæsenet. En væsentlig del af justervæsenets virksomhed og opgaver, herunder tilsynsopgaverne, overførtes imidlertid i 1980 til Dansk Institut for Prøvning og Justering, der herefter udførte opgaverne under justervæsenets tilsyn og på dets ansvar.

Opretholdelsen af justervæsenet efter overførelsen af den væsentligste del af dets virksomhed til Dansk Institut for Prøvning og Justering var at betragte som en midlertidig løsning, der var nødvendiggjort af den gældende lov om mål og vægt, der ikke muliggjorde en uddelegering af samtlige justervæsenets opgaver til ikke statslige organisationer.

Justervæsenet består efter udskillelsen af 8 medarbejdere. En så lille institution vil ikke på længere sigt kunne fungere hensigtsmæssigt og varetage de nævnte opgaver på tilfredsstillende måde.

På baggrund heraf foreslås justervæsenet nedlagt og dets opgaver overført til teknologistyrelsen efter nærmere regler, der fastsættes af industriministeren. Denne styrelse udfører i forvejen en omfattende virksomhed inden for det teknologiske og prøvningsmæssige område. Den obligatoriske måletekniske kontrol er et led i den samlede teknologiske virksomhed, der naturligt falder inden for teknologistyrelsens område, hvortil kommer, at

styrelsen, der bl.a. gennem sekretariatsbistanden for statens tekniske prøvenævn har et indgående kendskab til de eksisterende prøvningsressourcer, allerede foretager lignende koordineringsopgaver.

I forbindelse med nedlæggelsen overflyttes justervæsenets finanslovmæssige ressourcer til teknologistyrelsen.

Bestemmelsen åbner mulighed for, at teknologistyrelsen kan bemyndige Dansk Institut for Prøvning og Justering og andre af statens tekniske prøvenævn autoriserede laboratorier samt statslige og kommunale myndigheder til at foretage det tekniske eftersyn inden for visse afgrænsede områder. De pågældende laboratoriers faglige status og uafhængighed sikres gennem kravet om autorisation fra prøvenævnet.

I henhold til stk. 2 skal de af tilsynsinstanserne opkrævede takster fastsættes af teknologistyrelsen på grundlag af udtalelse fra metrologirådet. Taksterne forudsættes fastsat ud fra princippet om fuld omkostningsdækning under forudsætning af, at de pågældende laboratorier m.v. drives som effektive virksomheder.

Til § 13.

Den nugældende lov om mål og vægt indeholder ikke regler om anmeldelsespligt for justerpligtige instrumenter. Bestemmelsen i stk. 2 åbner mulighed for, at der som et led i effektiviseringen af den måletekniske kontrol vil kunne indføres en sådan anmeldelsespligt. Derudover giver bestemmelsen industriministeren, statens metrologiråd og teknologistyrelsen hjemmel til at kræve meddelt alle sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige for virksomheden i henhold til nærværende lov.

Til kapitel 4, statsautoriserede vejere og målere.

Statsautoriserede vejeres og måleres væsentligste funktion er at virke som uvildig instans, når der inden for handelsomsætningen i tilfælde, hvor begge parter ikke er repræsenteret skal foretages vejning og måling samt i øvrigt at stille måleredskaber – specielt brovægte – til rådighed for offentligheden. Selv om vejernes og målernes antal og arbejdsområder er indskrænket væsentligt gennem årene, er der fundet behov for opretholdelse af ordningen.

Kapitlet overfører reglerne fra loven om vejere og målere med visse ændringer. Ændringerne vedrører dels uddannelseskravene og fremgangsmåden i forbindelse med beskikkelser, dels en ophævelse af de hidtidige regler om vejeres og måleres geografiske beskikkelsesområde. Ophævelsen af hidti-

dige regler om geografiske beskikkelsesområder skaber bedre mulighed for, at de enkelte vejere og målere ved en udvidelse af deres forretningsområder kan etablere rentable forretninger. Samtidig åbner ændringen mulighed for en øget konkurrence inden for området med henblik på en effektivisering af faget. Forslaget ophæver samtidig den midlertidige ordning, hvorefter vejerforretninger med en mindre omsætning vederlagsfrit har fået foretaget eftersyn af vægte m.v. Dette vil antageligt medføre en vis indskrænkning af antallet af de eksisterende mindre vejerforretninger. Samtidig må reglerne om vejeres og måleres pligt til efter anmodning at foretage vejning og måling, jfr. § 16 samt pligt til at have rådighed over de til hvervets udøvelse fornødne måleredskaber, jfr. § 14, stk. 2, nr. 6, antages at medføre, at nyetableringer inden for faget vil være begrænset til større forretninger. De hidtidige bestemmelser om autorisation af fuldmægtige for statsautoriserede vejere og målere ophæves, således at de enkelte vejere og målere nu selvstændigt vil kunne ansætte personer, der under den enkelte vejers tilsyn og på dennes ansvar vil kunne foretage autoriseret vejning og måling. Ændringen medfører, at de hidtidige fuldmægtigautioner bortfalder. Desuden er der foretaget redaktionelle ændringer samt ophævelse af bestemmelser, som tiden er løbet fra.

Til § 14.

Bestemmelsen indeholder nærmere regler om kravene og fremgangsmåden ved beskikkelse af vejere og målere. De hidtidige regler om vejere og målere indeholdt bestemmelser om de enkeltes geografiske beskikkelsesområde. Disse regler er nu udgået, hvorefter der ikke er noget til hinder for, at vejerne flytter deres forretningssted, ligesom flere vejere kan nedsætte sig inden for samme lokalitet.

Den tidligere lov indeholdt en bestemmelse, hvorefter beskikkelse af vejere og målere fandt sted efter indstilling fra den stedlige handelsstandsforening inden for det område, hvori beskikkelsen skulle være gældende.

I henhold til bekendtgørelsen om vejere og målere blev der samtidig foretaget høring af den pågældende kommunalbestyrelse samt den stedlige politimester. Disse bestemmelser er udgået som følge af ophævelsen af reglerne om beskikkelsernes geografiske område. Bestemmelsen i stk. 1 overflytter beskikkelseskompetencen fra industriministeren til metrologirådet.

F.t.l. om mål og vægt

Bestemmelsen i stk. 2 er formuleret som den nugældende lovs § 1, stk. 2, dog er pkt. 6 nyt.

Til sikring af at de pågældende besidder de til hvervets bestridelse nødvendige kundskaber, bør der i højere grad end efter hidtidig praksis lægges vægt på ansøgenes praktiske og teoretiske uddannelse og hidtidige virksomhed. Statens metrologiråd kan i medfør af stk. 5 fastsætte nærmere regler herom. Henset til den meget begrænsede kreds af personer – for tiden er 107 vejere og målere beskikket – som standen vil kunne tiltrække, er det ikke tanken at søge oprettet en særskilt uddannelse for vejere og målere. I stedet bør de eksisterende uddannelser benyttes.

Som betingelse for opnåelse af beskikkelse bør stilles krav om en relevant handelsuddannelse – med lærebrev eller EFG-uddannelse – suppleret med et måleteknisk kursus.

Metrologirådet vil eventuelt kunne betinge beskikkelse af, at den pågældende gennemgår en praktisk uddannelse af nogle måneders varighed i en vejerforretning med et rimeligt bredt arbejdsområde. Det er dog en forudsætning for indførelse af en sådan ordning, at teknologistyrelsen forinden – evt. ved forhandling med foreningen af statsautoriserede vejere og målere – sikrer, at et passende antal vejere og målere er rede til at modtage praktikanter på rimelige vilkår.

Undtagelsen i stk. 3 fra kravene om dansk indfødsret og bopæl her i landet tager bl.a. sigte på fællesskabsretten, således at en person, der er omfattet af fællesskabets regler om etablering og tjenesteydelser fortsat kan undtages fra kravene.

Formålet med ordningen med vejere og målere har bl.a. været at sikre en instans, der kunne stille måleredskaber – specielt brovægte – til rådighed for offentligheden. Ved bestemmelsen i pkt. 6 søges denne serviceordning opretholdt. Metrologirådet fastsætter nærmere bestemmelser om minimumskravene til vejernes og målernes udstyr, jfr. stk. 5. Det bemærkes, at det ikke er en betingelse, at de pågældende ejer det omhandlede materiale;

det er tilstrækkeligt, at de har rådighed over det.

Til § 15.

Bestemmelserne svarer til den nugældende lovs §§ 8 og 10 med den modifikation, at regelfastsættelsen overflyttes fra industriministeren til metrologirådet, samt at tilsynet med måleredskaber udføres efter bemyndigelse fra industriministeren af teknologistyrelsen eller andre af denne bemyndigede instanser, jfr. § 12.

Afgrænsningen af vejernes og målernes pligt til efter anmodning at foretage vejning og måling skal desuden foretages af metrologirådet.

Med henblik på sikringen af vejernes og målernes uvildighed vil der desuden kunne fastsættes bestemmelser om, at vejerne og målerne ikke må udføre vejning, måling og tælling af varer, i hvis omsætning de er interesseret samt bestemmelser om visse erhvervs uforenelighed med stillingen som vejer og måler.

Til § 16.

Bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 7.

Til §§ 17 og 18.

Bestemmelserne svarer med enkelte modifikationer til den nugældende lovs §§ 3–5.

Til § 20.

Paragraffen indeholder bestemmelser om lovens ikrafttræden.

Henset til at lovforslaget forudsætter en nedlæggelse af justervæsenet samt oprettelse af et statens metrologiråd foreslås det, at industriministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Da lovforslaget vil indebære en række ændringer, indeholder lovforslaget tillige bemyndigelse for industriministeren til at sætte visse dele af loven eller enkelte paragraffer i kraft på et senere tidspunkt.